

VI LEDER FRAMTIDEN

VALPLATTFORM

2026

Inledning

VI LEDER FRAMTIDEN

Den 13 september går Sverige till val. Ni tillhör Sveriges viktigaste chefer och det är viktigare än någonsin att ni får rätt förutsättningar.

Kunskap och bildning är viktigare än någonsin. Inte minst för att värna om demokratin i vårt land och det samhälle vi vill att våra barn och ungdomar ska få växa upp i.

Ska vi lyckas med att utveckla skolan är ert ledarskap helt avgörande. Skolledarskapet är grunden för Sveriges Skolledare – det enda fackförbund som specialiserat sig på er som är ledare och chefer inom skolan. Sveriges viktigaste chefer.

Vi är en enad och stark kraft, en gemensam röst på nationell och lokal nivå, som höjer skolans och skolledarnas röst och förbättrar dina och dina kollegors arbetsvillkor inom skolan.

Vi förstår att om vi ska höja nivån på bildningen i samhället, behöver ni som ledare och chefer få ännu bättre och starkare stöd och resurser – för att ni i er tur ska kunna ge era medarbetare och barn och elever rätt förutsättningar.

Vi vet att ni valt skolledaryrket för att ni vill göra skillnad. Vi vet också att det bygger på att ni måste få rätt förutsättningar för att kunna utföra ert uppdrag. Tillit till professionen, bra villkor, rätt förutsättningar och inte minst – rätt lön. Vi kan er situation som ingen annan.

Ni är den viktigaste nyckeln för att vi ska lyfta den svenska skolan. Får ni rätt förutsättningar i ert uppdrag, kan vi ändra riktningen på utvecklingen, dit vi alla vill.

Sveriges Skolledare – vi leder Sveriges skola in i framtiden. ■

Foto: Tomas Bergqvist

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande
Sveriges Skolledare

FÖLJ SKOLDEBATTEN – UR SKOLLEDARNAS PERSPEKTIV

Följ oss i sociala medier, nyhetsbrevet Skolledare Fredag, tidningen Skolledaren och prenumerera på vår YouTube-kanal. Läs nyheter, hitta event och alla medlemserbjudanden på webbplatsen sverigesskolledare.se

SVERIGES
SKOLLEDARE

REKTORSROLLEN I REFORMSTORMEN

- vad händer med skolan 2028?

Onsdag 24 juni

Seminarium
08:00 - 09:00

Frukostmingel
09:00 - 10:00

Sara Kukka-Salam
(S)

Terez Almerfors
(M)

Ann-Charlotte
Gavelin Rydman

Josefin Malmqvist
(M)

Anders Ygeman
(S)

Henrik Carnhede

Det pågår en reformering av svenskt utbildnings-
väsende av sällan skådat slag. Hur kommer skolan
se ut efter 2028 och hur säkerställer vi att rektorer
har mandat och resurser att implementera
reformerna?

Välkommen till vårt Almedalenseminarium!

Läs mer, scanna
QR-koden

Cramérgatan, Uppsala Universitet, E-huset, Huvudentré, Sal E30, plan 3

Statligt ansvarstagande

STATLIGT ANSVARSTAGANDE

Landets skolledare bär ett av landets viktigaste samhällsuppdrag. De ansvarar för att skapa väl fungerande verksamheter, hålla ihop personalgrupper och säkerställa kvaliteten i undervisningen. De ska också se till att varje barn får den utbildning de har rätt till. Det kräver ett skolsystem som ger skolledare mandat, resurser samt stabila och långsiktiga spelregler.

Det svenska skolväsendet har genom historien varit en styrka. Förskolan har byggt jämlikhet, den gemensamma grundskolan har skapat social sammanhållning och gymnasieskolan har bidragit till goda livschanser. Vuxenutbildningen och den högre utbildningen har gjort det möjligt att ta nya steg senare i livet. Detta är något vi ska vara stolta över.

Men samtidigt kan vi inte blunda för att utvecklingen på vissa håll går åt fel håll. Skillnaderna mellan skolor ökar och målet om likvärdighet uppfylls inte.

Elevers förutsättningar påverkas alltmer av vilken kommun de bor i och vilken skola de går i. Det påverkar skolledares möjligheter att fatta professionellt grundade beslut som säkrar kvaliteten i utbildningen.

Vi ser att skolans struktur behöver förändras för att återupprätta likvärdigheten. Det handlar om att stärka skolledarnas inflytande men också om att staten behöver ta ett tydligare ansvar för helheten. Alla kommuner och fristående huvudmän har inte samma förutsättningar och det skapar skillnader som inte ska avgöra barns framtid.

Vi vet att många fristående skolor drivs med stort engagemang och håller hög kvalitet. De bidrar med variation och en pedagogisk bredd som är värdefull för hela skolväsendet. Samtidigt har dagens system inte tillräckligt skydd mot att resurser lämnar verksamheten eller mot att elevsammansättningen blir alltför ensidig.

Det påverkar möjligheten att upprätthålla likvärdighet och att alla huvudmän tar ett gemensamt ansvar för alla barn.

Vi vill betona att skolledare, oavsett huvudman, delar samma drivkraft och professionella värderingar. De vill ge barn och unga en bra utbildning och använda resurser klokt. Men det är just därför som systemet behöver utvecklas. Valfrihet och en bredd av olika utbildningsanordnare ska fortsatt vara en del av svensk skola men inte på bekostnad av likvärdighet och barnens bästa.

Sveriges Skolledare vill ha ett skolsystem där staten tar det övergripande ansvaret, där spelreglerna är gemensamma och där resurser används till utbildning. Skolan behöver mindre marknadslogik och mer fokus på uppdraget. När staten tar ansvar kan skolledare leda och utveckla verksamheten och då får barn och elever bättre förutsättningar att lyckas. ■

Statligt ansvar för likvärdig resursfördelning till skolor.

Statligt ansvarstagande

VÅRA VIKTIGASTE KRAV:

- 1 Låt staten ta över ansvaret för finansiering, resursfördelning och likvärdighet i hela skolväsendet. Alla utförare inom skolväsendet ska ha som främsta motiv att bedriva en högkvalitativ verksamhet. Därför ska pengar som avsatts till utbildning inte läggas på annat, och eventuella överskott ska återinvesteras i verksamheten.
- 2 Inför ett sektorsbidrag till skolväsendet kombinerat med värdeöverföringsförbud och särredovisning för skolenheter.
- 3 Skriv in rektors pedagogiska ledarskap i skollagen. Förtydliga huvudmannens ansvar för att skapa förutsättningar för att rektor kan utöva sitt ledarskap i nära och direkt relation till undervisningen.
- 4 Meddelarfrihet och offentlighetsprincipen ska gälla alla offentligt finansierade välfärdstjänster.
- 5 Överväg reformer med syfte att skapa en bra blandning mellan kommunala och fristående skolor i olika typer av bostadsområden samt för att undvika överetableringar.

Ett attraktivt yrke

ETT ATTRAKTIVT YRKE

Landets skolledare är avgörande för skolans kvalitet. Det är de som omsätter politiska beslut i praktiken, håller ihop personalgrupper, tar ansvar för kvaliteten och ser till att barn och elever får den utbildning de har rätt till.

Trots det växer ansvaret snabbare än förutsättningarna. Nya uppdrag staplas på rektorerna, administrativa krav ökar och medarbetargrupperna blir större.

Sverige har den högsta skolledaromsättningen i hela OECD. Det är ett allvarligt varningstecken. Forskning visar att skolor med hög ledaromsättning tappar både studiero, resultat och förtroende.

Hela samhället förlorar när erfarna skolledare lämnar yrket eller byter arbetsplats för ofta. Förutsättningarna riskerar också att leda till att skickliga och engagerade lärare väljer att inte söka sig vidare till skolledaruppdrag.

Genom att säkerställa bra löneutveckling, rätt kompetensutveckling och goda villkor skapar staten och landets skolhuvudmän förutsättningar att rekrytera de bästa till skolledartjänsterna, samt behålla kompetens i uppdraget.

Det är en avgörande framtidsfråga att dagens skolledare ska vilja och kunna fortsätta på sin inslagna yrkesbana, och att skickliga lärare vill ta nya skolledaruppdrag. ■

Ett attraktivt yrke

VÅRA VIKTIGASTE KRAV:

- 1 Initiera en utbildningsöverenskommelse liknande försvarsöverenskommelsen som säkerställer långsiktiga politiska beslut inom skolans område.
- 2 Inför ett nationellt riktmärke om 20 medarbetare per skolledare.
- 3 Inför ett nationellt riktmärke för hur många enheter en rektor kan ansvara för.
- 4 Överväg att skriva fram skolchefens samordnande ansvar för det nationella uppdraget tydligare i skollagen i syfte att stärka barns och elevers rättigheter till en fullgod utbildning.
- 5 Ta bort regleringen om en rektor per skolenhet för att möjliggöra delat ledarskap på fler skolor.
- 6 Se över tvåterminssystemet i syfte att säkerställa en mer sammanhållen skolgång för eleverna, och en bättre arbetsmiljö för personalen.
- 7 Löneskillnaden mellan skolledare och dem de arbetsleder ska spegla skillnaden i ansvar och komplexitet som följer av chefsbefattningen. Därför ska ansvarsavståndet mellan chef och medarbetare vara minst 25 procent.
- 8 Säkerställ att skolledare får betalt för den övertid de arbetar genom såväl tids- som lönekomensation.
- 9 Säkerställ full kostnadstäckning för professionsprogrammet för rektorer så att alla har möjlighet att gå programmet.
- 10 Inför ett nationellt meriteringssystem inom ramen för professionsprogrammet för att säkerställa rätt kompetens för uppgifterna och gör skolledaruppdraget mer attraktivt.

”

Ta bort riktade statsbidrag som orsakar administration för huvudman och rektor.

Röst ur Sveriges Skolledares medlemsenkät

Skolans demografiutmaningar

SKOLANS DEMOGRAFI- UTMANINGAR

På 1930-talet pågick en intensiv politisk debatt i Sverige om de sjunkande födelsetalen. Den välfärdspolitiska satsning som då skedde för att komma till bukt med problemen har skapat Sverige som vi känner det.

Nu går barnafödandet ner på nytt, och i många kommuner minskar elevunderlaget snabbt. Enligt SCB:s senaste prognos väntas antalet 6–15-åringar vara drygt 200 000 färre år 2038 jämfört med i fjol. Det motsvarar cirka 800 skolor. Skolor slås ihop, rektorer får växande ansvarsområden och föräldrar oroar sig för längre resor till skolor och förskolor samt försämrad kvalitet.

Att vi idag har ett mixat utbud av skolplatser som drivs av olika huvudmän komplicerar ekvationen. Ett flertal utredningar har undersökt hur antalet elever i kommunala respektive fristående verksamheter förändras under tider av demografisk variation.

Den gemensamma slutsatsen är att enskilda huvudmän, som inte måste anpassa sin verksamhet efter demografiska förändringar, inte heller gör det i lika stor utsträckning som kommunala huvudmän. Det finns alltså ett stabilt stöd för hypotesen att de kommunala skolorna, totalt sett, i högre grad än de fristående skolorna anpassar verksamhetsvolymen till den demografiska utvecklingen.

Vi menar att de minskande barnkullarna inte måste bli ett hot, utan kan bli en möjlighet. Det går att använda andrummet för att höja kvaliteten i skolan och förskolan. Men då krävs modiga politiska beslut som säkrar att skolsystemet överlever mellan generationerna. Staten behöver ta ansvar för helheten, inte bara lämna kommunerna att hantera demografiutmaningarna själva.

Om Sverige klarade 1930-talets befolkningskris genom att tänka långsiktigt och satsa på välfärden, kan vi göra det igen. Men det kräver modet att se skolans struktur som en del av hela samhällsbygget. ■

VÅRA VIKTIGASTE KRAV:

1

Vid eventuella förskole/skolstängningar eller -sammanslagningar borde huvudmännen satsa på att behålla skolledarkompetens genom att låta dem utvecklas inom professionsprogrammet, agera mentor till andra mer juniora rektorer eller extraresurs vid särskilda händelser.

2

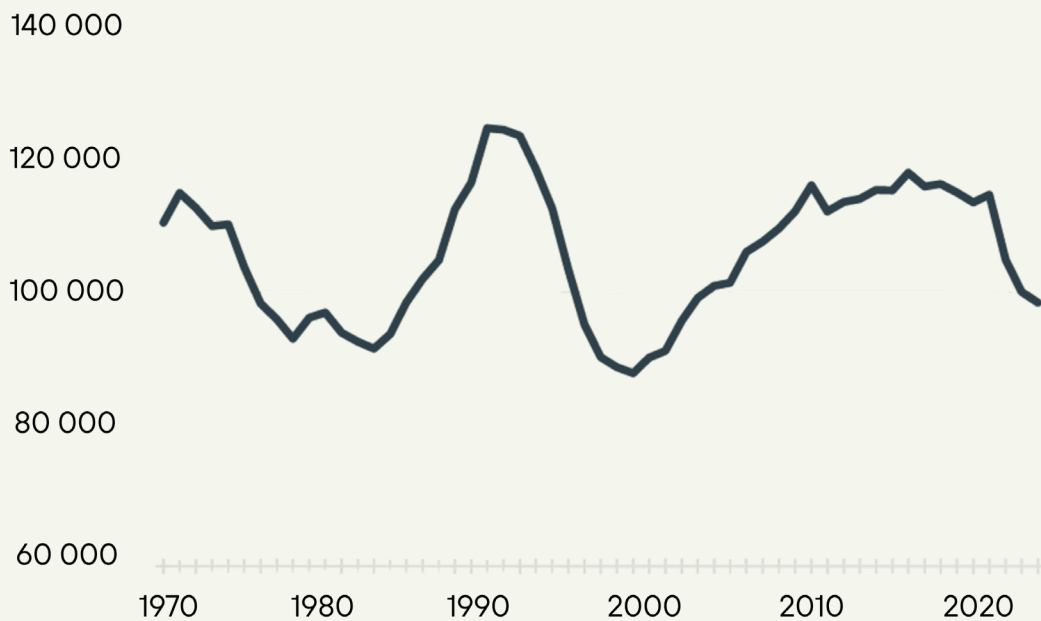
Skolledare ska ha makt och inflytande över de resurser och processer som har betydelse för kvaliteten. Det innebär inflytande över de ekonomiska resurserna till verksamheterna, tillgång till de stödfunktioner som krävs samt att rektors rätt att styra över sin inre organisation inte ifrågasätts.

3

Skolpengen ska differentieras för att kompensera de kommunala skolorna för sitt större utbudsansvar.

Skolans demografiutmaningar

UTVECKLING AV ANTALET FÖDDA BARN I SVERIGE, 1970 - 2020

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB)

En trygg skola för ett tryggt samhälle

EN TRYGG SKOLA FÖR ETT TRYGGT SAMHÄLLE

Skolan är en av samhällets viktigaste skyddsfaktorer. Den ger barn och unga framtidstro, gemenskap och tydliga ramar. Men när kriminaliteten kryper ner i åldrarna och fler elever far illa, växer också kraven på skolledare att ta ett ansvar som ligger utanför den traditionella skolledarrollen och som ingen kan bära ensam.

När skolledare och lärare förväntas agera som polisens förlängda arm förlorar skolan fokus på sitt uppdrag: utbildning, demokratisk fostran och värdegrundsarbete.

Hot, våld och kränkningar förekommer i skolan, men de går att förebygga. Trygghet skapas inte med hårdare tag utan med närvarande ledarskap, fungerande elevhälsa och ett tätt samarbete mellan skola, polis och socialtjänst.

Det finns redan idag väl fungerande strukturer för samarbete och förebyggande arbete som baseras på ömsesidigt förtroende och respekt för varandra. Det är modeller som fungerar och bör byggas vidare på.

Sveriges Skolledare vill ge skolledare de verktyg som krävs för att fokusera på skolans kärnuppdrag; att skapa trygghet genom kunskap, delaktighet och respekt. När skolan fungerar, fungerar också samhället.

Det är dags att vi tar ett gemensamt ansvar för att värna skolans grundläggande roll. Skolan ska sätta elevernas behov och lärande i första rummet. Den är ingen brottsbekämpande myndighet – den är en plats för trygghet, utveckling och lärande. ■

VÅRA VIKTIGASTE KRAV:

- 1 Staten och huvudmannen bör tillföra särskilda medel för att säkerställa utbildning, tekniska lösningar, generell säkerhetskompetens och juridiskt stöd kopplat till de nya uppgifterna. Rektors kärnuppdrag får inte äventyras.
- 2 Regeringen ska utvärdera såväl den informationsdelningsplikt som kravet på polisanmälan som infördes under 2025, för att se om de underlättat polisens arbete. Om inte, bör de ifrågasättas och på sikt tas bort.
- 3 Samverkan mellan skola, polis, socialtjänst, primärvård och BUP (barn- och ungdomspsykiatri) behöver fortsatt utvecklas och fördjupas.
- 4 Staten bör göra en samlad översyn av regleringen kring säkerhetsrelaterade uppgifter i skollag, arbetsmiljölag och lag/förordning om totalförsvaret och höjd beredskap, i syfte att undvika dubbelregleringar och otydlighet. Staten måste också tydliggöra fristående huvudmans ansvar vid framtida kriser och vid höjd beredskap.

SKOLLEDAR- KVARTEN

Videopodden för skolledare.

Monika Elowson

89

Din Lön 2026

SKOLLEDAR-
KVARTEN

Lotta Edholm (L)

61

Skolpolitik i fokus

SKOLLEDAR-
KVARTEN

Alf Solander

84

Rektorn i fokus

SKOLLEDAR-
KVARTEN

Micke Kring

39

AI i skolan

SKOLLEDAR-
KVARTEN

Skolledarkvarten är Sveriges Skolledares videopodd där vi varje vecka lyfter aktuella frågor som rör skolledares vardag, uppdrag och villkor. Samtliga avsnitt finns samlade på vår YouTube-kanal. Prenumerera för att ta del av nya avsnitt – och var gärna med och påverka genom att kommentera och föreslå ämnen.

Välkommen till Skolledarkvarten!

En skola för alla

EN SKOLA FÖR ALLA

Det finns en skolmiljö för alla elever, men alla skolmiljöer är inte för alla elever. Den insikten behöver prägla framtidens skolpolitik. PISA och andra nationella undersökningar visar att likvärdigheten försämras i svensk skola och att klyftorna mellan skolor ökar.

Svensk skola står mitt i en debatt om inkludering. Vissa menar att elever med särskilda behov har placerats i ordinarie klasser av ideologiska eller ekonomiska skäl och att det skadat både studieron och resultaten.

De menar att dessa elever som regel ska placeras i andra grupperingar. Andra menar att det synsättet riskerar att leda till såväl stigmatisering som organisatoriska utmaningar om samtliga elever som uppvisar normbrytande beteende ska utifrån det ordinarie klassrummet.

Sveriges Skolledare menar att inkludering inte är problemet, bristen på förutsättningar är det. En skola för alla kräver resurser, kompetens och en fungerande elevhälsa som arbetar förebyggande och nära eleverna. Det kräver också ett tydligare ansvar när skolor misslyckas med sitt uppdrag.

När varje elev ges rätt stöd i rätt miljö stärks hela skolsystemet. En verklig inkludering handlar inte om placeringar, utan om kvalitet. ■

VÅRA VIKTIGASTE KRAV:

- 1 Inför en Lex Edico med krav på att skolverksamhet blir skyldig att anmäla missförhållanden samt brister i stöd och undervisning som eleverna har rätt till enligt skollagen.
- 2 Elevinflytande ska värnas och uppvärderas. Det är viktigt att styrdokumenterna innehåller tydliga skrivningar om att elever har rätt till att uttrycka sin åsikt, få den hörd och respekterad eftersom engagemang leder till en bättre verksamhet och högre resultat. Insatser för att värna demokratin är dessutom viktigare än någonsin och elever måste få träna på detta i skolan.
- 3 Elevhälsan ska arbeta främjande och förebyggande, samt resursättas så att rektor har möjlighet att tillsätta de funktioner som behövs.
- 4 Alla barn och elever har rätt till digital kompetens och AI-litteracitet. Därför behöver skolan inkluderas i Sveriges digitaliserings- och AI-strategi.

OPINIONS- VERKSTAN

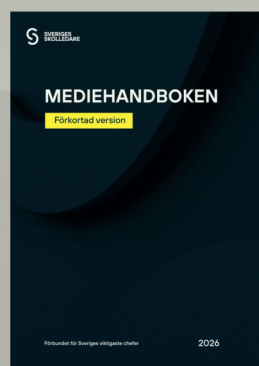
Stödet för dig som vill påverka lokalt

Mediehandboken

Handbok för lokal
påverkan

Mediehandboken -
förförkortad version

Har lokalmedia ringt dig och du inte riktigt vetat vad du ska svara? Som skolledare är du en av skolans viktigaste röster – men många saknar stöd när medier hör av sig eller när det är dags att påverka lokalt för bättre förutsättningar. Nu finns Opinionsverkstan, en ny medlemsförmån för dig i Sveriges Skolledare. Den ger dig konkret stöd för att göra skolledares röster hörda. Du kan boka individuell rådgivning i mediefrågor, få praktiska tips inför intervjuer och utveckla din strategi för lokal påverkan.

Oavsett om du vill känna dig tryggare när journalisten ringer eller ta en mer aktiv roll i debatten finns Opinionsverkstan som stöd.

Läs mer, scanna
QR-koden

**SVERIGES
SKOLLEDARE**

FÖLJ SKOLDEBATTEN

- UR SKOLLEDARNAS PERSPEKTIV

Nyheter, debatt och perspektiv för dig som vill förstå vad som formar skolan inför valet. Följ Sveriges Skolledare i våra sociala kanaler, tidningen, nyhetsbrevet och på webben.

Facebook

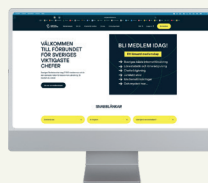
Instagram

Tidningen Skolledaren

Nyhetsbrevet
Skolledare Fredag

sverigesskolledare.se

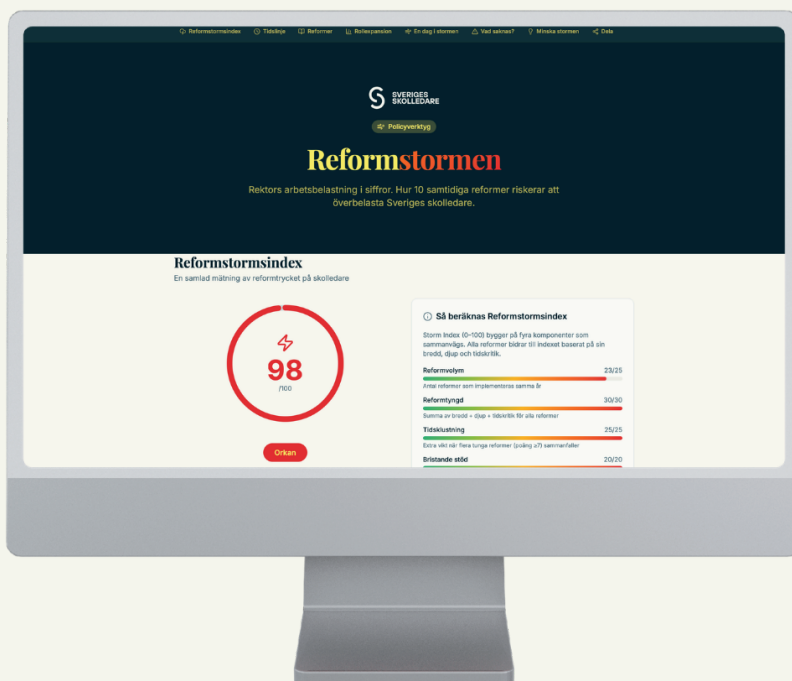
SVERIGES
SKOLLEDARE

HUR HÅRT SLÅR REFORMSTORMEN MOT DIN VARDAG?

- Gå in och testa Reformstormindex

Testa Reformstormindex – ett interaktivt verktyg som visar hur trycket från nya reformer utvecklas över tid. Se topparna, förstå vad som driver belastningen och få en tydlig bild av hur uppdraget förändras. Ta del av analyser, jämför år och se hur andra påverkas. Du hittar den på sverigeskolladare.se

Välkommen in!

Valplattform 2026 är en
bilaga till Skolledaren
nr 5/2026

Ansvarig utgivare
Maria Andrén Bergström

På omslagsbilden:
Ann-Charlotte Gavelin Rydman

Mer info på
sverigesskolledare.se

Layout/produktion
Tomas Bergqvist

Tryck
Stibo Complete, april 2026

Foto
Tomas Bergqvist

**SVERIGES
SKOLLEDARE**

Ine medlem ännu?
Ansök nu!

